

Jaarlijks meer kandidaten en hogere resultaten

Vergelijking van drie jaren

Het Staatsexamen NT2 heeft een roerige tijd achter de rug. De enorme toeloop in de periode 2002 – 2005 noopte de commissie en het ministerie van OCW om een nieuwe manier van examen afnemen te onderzoeken. Op de landelijke afnameweekenden (6 x per jaar) werd het zo druk dat al lang niet meer gegarandeerd kon worden dat iedereen die examen wilde doen dat ook kon. Het Staatsexamen NT2 was duidelijk uit zijn jasje gegroeid.

Net toen we de permanente examenafname georganiseerd hadden - wekelijkse afnamen op zes vaste locaties - betrok de landelijke politiek andere stellingen. Er kwam een nieuwe Inburgeringstelsel van de grond en deelname aan het Staatsexamen NT2 werd door gemeenten geminimaliseerd. Dat is inmiddels achter de rug.

Het is tijd om de ontwikkelingen door de jaren heen nog eens goed te bekijken. We maken hierbij gebruik van de gegevens die de door kandidaten ingevulde vragenlijsten ons leveren. De vragenlijsten hebben een respons van ruim 90%; nagenoeg alle kandidaten vullen de vragenlijsten (bij hun eerste deelname) in. We moeten er wel bij zeggen dat niet alle vragen door alle kandidaten worden beantwoord. De gegevens worden door Cito bijgehouden en bewaard.

Deelname in de afgelopen drie jaren en de resultaten

Door de veranderingen in de Vreemdelingenwet en door de beperkte asielaanvragen vanaf 2005 kwamen er in die periode in Nederland veel minder nieuwkomers dan in de jaren daarvoor. Daardoor nam het aantal inschrijvingen af.

Het jaar 2007 was het jaar van ingang van het nieuwe stelsel. Minister Verdonk was niet zo dol op het Staatsexamen NT2 in haar stelsel. Haar opvolgers Vogelaar en Van der Laan daarentegen hebben deelname en financiering van cursussen voor deze doelgroep opnieuw mogelijk gemaakt en toegejuicht. Dat herstel is aan de deelnamecijfers te zien.

Al haasten we ons om te zeggen dat er vooral groei is bij Programma I en niet bij Programma II.

Waarschijnlijk zien gemeenten nog steeds liever inburgeraars van het hogere niveau naar het lagere niveau gaan. Schadelastbeperking heet dat in het gemeentelijke jargon.

Figuur 1. Deelname Staatsexamens NT2

	2007	2008	2009
Programma I	4260	4780	7400
Programma II	8040	7800	8140

De kandidaten zijn steeds succesvoller. De slagingspercentages stijgen. Duidelijk is te zien dat dat niet voor alle vaardigheden in dezelfde mate opgaat. Zichtbaar is dat er juist relatief veel oudkomers aan het examen deelnemen (zie ook hieronder). We weten dat migranten die al langer in Nederland wonen en werken het over het algemeen veel beter doen bij de mondelinge dan bij de schriftelijke vaardigheden. We zien dat aan de cijfers.

Figuur 2. Slagingspercentages (eerstekansers)

	2007				2008				2009			
	Lez	Lui	Spre	Schr	Lez	Lui	Spre	Schr	Lez	Lui	Spre	Schr
Progr I	55%	59%	58%	52%	59%	64%	66%	61%	64%	60%	65%	58%
Progr II	65%	66%	75%	61%	69%	71%	78%	63%	69%	70%	80%	65%

De volgende tabel geeft het trendoverzicht van de afgelopen jaren weer. Ter vergelijking: in 2004, 2005 en 2006 namen in totaal resp. 18.500, 19.000, 16.800 personen deel.

Figuur 3. Groei in deelname en slaagkans

	2007	2008	2009
Aantallen deelnemers totaal	12.300	12.580	15.540
Gem. percentage geslaagden Progr. I	56%	62.5%	62%
Gem. percentage geslaagden Progr. II	67%	70%	71%

Kenmerken van de beide populaties

Kandidaten voor Programma I komen vooral uit de traditionele migratielanden (Turkije en Marokko), uit de vluchtelingenlanden (Iran, Irak en Afghanistan) en uit de bruid-donorlanden (Indonesië, Brazilië, Thailand, Rusland, Colombia en de Filipijnen)

Kandidaten voor Programma II daarentegen komen voor een groot deel uit Westerse landen en uit Oost-Europa; tezamen ruim 40%. De volgende 40% komt uit het Midden Oosten en Azië. Ongeveer 10% komt uit Marokko. Dat aantal is gelijk aan de Duitse deelname: ook 10%. De afgelopen jaren is aan deze verhoudingen nauwelijks iets veranderd.

Het aandeel nieuwkomers onder de Programma-I kandidaten stijgt: in 2007 was 22% van de deelnemers 5 jaar of korter in Nederland; zowel in 2008 als 2009 is 31% van de deelnemers 5 jaar of korter in Nederland.

Toch behoort de meerderheid van de Programma-I deelnemers tot de oudkomers, in tegenstelling tot deelnemers aan Programma II. Daar is de meerderheid nieuwkomer, zij het dat ook in die populatie het aandeel oudkomers stijgt. In 2007 was 59% 5 jaar of korter in Nederland. In 2008 gold dat voor 53% en in 2009 voor 49%.

Kandidaten van zowel Programma I als Programma II zijn opmerkelijk twee- of meertalig. Van de Programma I deelnemers spreekt 85% naast de moedertaal een andere West-Europese taal of Russisch of Arabisch. Het Engels is de meest gesproken tweede (derde?) taal: 56%. Bij de Programma II deelnemers is de vreemde taal kennis nog hoger: 92% spreekt naast de moedertaal een andere West-Europese taal, dan wel Russisch of Arabisch. Engels is ook hier de meest gesproken vreemde taal (65%).

Over het algemeen zijn deelnemers Staatsexamen NT2 middelbaar en hoger geschoold, maar nog steeds zijn er kandidaten – ongeveer 20% van het totaal – die basisonderwijs of een soort middenschool gevolgd hebben in het eigen land.

We zien wel schommelingen in dit achtergrondkenmerk. Met name in 2007 was er – zie ook andere cijfers hierboven – veel verwarring, getuige de hoge aantallen hogergeschoolden die opteeden voor het examen van Programma I.

Figuur 4. Aantal jaren gevolgd onderwijs in thuisland

	2007	2007	2008	2008	2009	2009
	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II
Tot 10 jaar onderwijs	14%	32%	32%	15%	31%	19%
Meer dan 10 jaar onderwijs	86%	68%	68%	85%	69%	81%

Gevolgte cursussen

Voor beide programma's geldt dat de meeste deelnemers op het ROC hun NT2-cursus gevolgd hebben. Er doen zich wel enkele bijzondere verschijnselen voor. De cursussen aan het hoger onderwijs (hbo en universiteiten) nemen een flink deel van de voorbereiding van Programma II kandidaten voor hun rekening, behalve in 2007. Ook is de rol van de ISK's een aparte: zij leiden hun kandidaten zowel naar programma I als naar Programma II, terwijl deze scholieren vooral Programma I publiek vormen, gezien hun vooropleiding en gezien hun doelsituatie..

We zien ook dat er nog altijd veel deelnemers naar de examens komen zonder zich via een taalcursus voor te bereiden. Dat geldt voor beide programma's.

Figuur 5. Gevolgde cursussen

Cursusinstelling	2007	2007	2008	2008	2009	2009
	Progr. I	Progr. II	Progr. I	Progr. II	Progr. I	Progr. II
ROC	41%	63%	60%	37%	56%	36%
NT2taleninstituut/taalaanbieder	17%	10%	12%	17%	18%	20%
ISK (VO)	7%	9%	8%	8%	5%	7%
Taalcursus hbo/universiteit	21%	4%	5%	24%	4%	23%
Vanwege / op het werk	2%	3%	3%	2%	2%	1%
Geen cursus	12%	11%	12%	12%	15%	13%

Civiele functie van het Staatsexamen NT2

We vragen aan de deelnemers ook al een aantal jaren of zij met het oog op een studie- of verblijfsvergunning deelnemen, of omwille van de (verplichte/vrijwillige) inburgering, of om een andere reden. Er blijkt dat deelnemers door de jaren heen vanwege wisselende motieven naar het Staatsexamen NT2 komen. Het ene jaar is er een grote groep die het diploma (mede) nodig heeft om een studieverblijfsvergunning of een ander verblijfsvergunning veilig te stellen; het andere jaar gaat het juist heel vaak om de inburgering. Dat kan ook per doelgroep verschillen. Niettemin zijn er ook altijd heel veel deelnemers, soms de meerderheid, die niet vanwege zulke (wettelijke) redenen aan het examen deelnemen. Zie onderstaande tabel.

Figuur 6. Waarom deelname beslist nodig is?

	2007	2007	2008	2008	2009	2009
	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II
Voldoen aan inburgering	11%	35%	37%	12%	39%	15%
Studie-/verblijfsvergunning	46%	23%	23%	47%	25%	45%
Om een andere reden	43%	42%	40%	41%	36%	40%

Ook vragen we aan onze deelnemers wat ze gaan doen na het examen. Dan blijkt dat inderdaad de grootste groep en sinds kort zelfs de meerderheid opteert voor deelname aan een opleiding (mbo, hbo, universiteit). De allochtonen gaan mee in dezelfde trend als autochtone jongeren en jongvolwassenen: als er minder werk is, kiest me voor doorstuderen.

Een groot deel, en de laatste jaren zelfs de meerderheid van de deelnemers, wil in de (naaste) toekomst een opleiding gaan volgen. Het is bijzonder om te zien dat dat alsmaar belangrijker wordt. Kennelijk is dat nog steeds de hoofdfunctie van het Staatsexamen NT2: de opstap naar vervolgoopleidingen.

Figuur 7. Deelname vanwege opleidingen (Wat gaat u doen na het examen?)

	2007	2007	2008	2008	2009	2009
	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II	Progr. I	Progr II
Opleiding of studie	49%	40%	42%	68%	65%	67%
Werken	31%	30%	33%	21%	23%	23%
Iets anders	20%	30%	25%	11%	12%	10%

Punt van zorg

Er is nog steeds veel zorg over het gebrek aan kennis over aard, inhoud en functie van de Programma's van het Staatsexamen NT2 bij instellingen die advies geven of inburgeraars de weg wijzen. Vaak komen kandidaten terecht bij een examen dat geheel niet bij hen past. We vermoeden

ook dat veel potentiële kandidaten voor Programma II terecht komen bij de examens van Programma I (zie boven).

We mogen hopen dat de recentelijk aangepaste en verbeterde informatie op de verschillende websites gaat bijdragen aan meer inzicht en kennis.

Simon Verhallen

Manager Staatsexamens NT2 CVE (College voor Examens)